

Grondbewerking en bemesting

Bert Jansen Venneboer

Om het eenvoudig te stellen: planten hebben net zoals mensen zuurstof, drinken en eten nodig. Plantenwortels hebben hierin een essentiële taak: zij nemen water en voedingsstoffen op uit de bodem. Opnemen van voedingsstoffen kost energie, hiervoor gebruiken de wortels suikers die uit de bladeren aangevoerd worden. Om de suikers te kunnen gebruiken, moeten de wortels zuurstof uit de bodem opnemen. Een goede tuingrond moet dus in staat zijn de wortels zowel water, lucht als voedingsstoffen te leveren.

In dit artikel probeer ik u wegwijs te maken in de juiste grondbewerking en bemesting. Ook geef ik een aantal aandachtspunten bij het bepalen van de plantkeuze en het maken van een beplantingsplan.

Wat is een goede grond voor de planten? Wanneer deze vraag gesteld wordt komt direct de structuur ter sprake. De onderlinge rangschikking en binding van de bodemdeeltjes bepalen de bodemstructuur. De holten en ruimten die ontstaan tussen de bodemdeeltjes worden opgevuld met water, lucht, plantenwortels en het bodemleven. Een goede bodemstructuur is een kruimelige opbouw, waarin veel gangen en holten voorkomen. In het voorjaar wordt een goed gestructureerde grond snel opgewarmd, opdat lucht en warmte gemakkelijk in de bodem kunnen dringen en een overmaat aan water goed afgevoerd wordt.

In de bodem vinden we grote en kleine holten. Grote holten zorgen voor aanvoer van lucht, afvoer van water en groeiruimte voor plantenwortels. Kleine holten (capillairen) zorgen voor aanvoer van water: door deze zg. capillaire werking stijgt het water in de bodem omhoog.

Bij het bepalen van de plantkeuze wordt vaak gekeken naar de kleur van een plant

Verbeteren van bodemstructuur

Organische stof toevoegen.

Door het toevoegen van bijvoorbeeld tuinturf, compost of champignonmest wordt het bodemleven gestimuleerd. Het bodemleven, met name insecten en wormen, zorgt voor gangen en holten in de grond. Verder geeft het bodemleven slijmstoffen af die de binding van de bodemdeeltjes kunnen verbeteren. Bij de vertering van organische stof door het bodemleven ontstaan ruimten in de grond.

Kalk toevoegen.

De grond wordt luchtiger na het bekalken. De onderlinge binding van de bodemdeeltjes wordt verbeterd, doordat bodemdeeltjes in zand meer gebonden worden. In zware zeeklei wordt de onderlinge binding juist minder na het bekalken.

Grondbewerking.

Door de juiste grondbewerking kunnen problemen met een te dichte structuur voorkomen worden. Zware grond met weinig organische stof verdient de voorkeur om al in het najaar omgespit te worden, zodat ze onder invloed van droogte en vorst uiteen kan vallen. Lichte gronden worden in het voorjaar bewerkt. Gronden met voldoende organische stof worden niet gespit, maar gewoeld. Door woelen verdwijnt de humusrijke bovenlaag niet naar diepere lagen en wordt het bodemleven niet te veel verstoord.

Organische stof

We onderscheiden twee soorten organische stof: verse organische stof en humus. Verse organische stof is materiaal dat nog niet omgezet is, zoals grasmaaisel, bladeren en takken. Humus is organische stof waarvan de gemakkelijk verteerbare delen al zijn afgebroken door bacteriën en schimmels. In een gezonde bodem is de bovenste laag donkerder van kleur dan de

In de 'nieuwe' border is niet alleen de kleur van belang: ook structuur of textuur en de vorm van bloem of blad kunnen bepalend zijn voor uw keuze

onderliggende lagen. Hoe donkerder de kleur, hoe hoger vaak het humusgehalte. Een humeuze bovenlaag ontstaat wanneer al gedeeltelijk omgezette organische stof zoals afgestorven plantenresten, uitwerpselen en overige resten van dieren verder wordt afgebroken door het bodemleven, met name door schimmels en bacteriën.

Positieve effecten op bodem en plantengroei

- Humus bevat 'bouwstenen voor de plantengroei'
- Humus zorgt ervoor dat deze 'bouwstenen' tijdelijk opgeslagen worden en dus niet verloren gaan door uitspoeling van voedingselementen naar diepere lagen, waardoor de plant ze niet meer kan opnemen
- Humus verbetert de bodemstructuur in klei en zandgronden
- Humus houdt de bodem luchtig en vochtig

Bemesting

Meststoffen leveren enkel de voedingsstoffen voor de plant. De gebruikelijke meststoffen bevatten stikstof, fosfor en kalium die meteen ook de meest belangrijke voedingsstoffen zijn voor de plant. Naast dit belangrijk trio heeft een plant nog meer nodig: ook magnesium, zwavel, calcium, koper, ijzer, boor en andere spoorelementen in minieme hoeveelheden. In de meeste gronden zijn de spoorelementen van nature in voldoende mate aanwezig.

Meststoffen zijn er in vele soorten: chemische of organische, onmiddellijk actieve en traagwerkende. In tegenstelling tot moestuinen, is het bij siertuinen niet de bedoeling om de planten zo groot en dik als mogelijk te krijgen. Niet de grootste planten, wel de mooiste leveren het meeste tuinplezier op. Planten komen slechts ten volle tot hun recht, als ze ook perfect gezond zijn. Net zoals bij de mens is een evenwichtige voeding dan van groot belang. Wie de planten te veel of te snel voedingsstoffen geeft forceert de groei, waardoor de planten vatbaarder worden voor ziekten en ongedierte.

Beplantingsplan

Bij het bepalen van de plantkeuze wordt veelal gekeken naar de kleur van een plant. In de conventionele border is dan ook meestal de kleur bepalend voor de soortkeuze. Maar in de 'nieuwe' border is niet alleen de kleur van belang: ook structuur of textuur en de vorm van bloem of blad kunnen bepalend zijn voor uw keuze.

Purperhoed, bekende plant binnen de homeopathie

Planten kunnen geselecteerd worden op: 1. vormen van bloemen, vruchten en zaden; 2. bladvorm en textuur; 3. kleur

Vormen van bloeiwijzen

Schermen (bijv. Flox, Hemelsleutel en Koninginnekruid). Deze hebben een parapluvormige bloeiwijze, vaak samengesteld uit honderden bloemetjes. Het geeft een effect door zachtere en natuurlijke kleuren.

Aren (bijv. Salvia). Deze zijn wat vorm betreft tegenovergesteld aan de schermen en hebben een spitse bloeiwijze. Een aar is een stengel vol met bloemen. Het aardige van deze vorm is dat het sterk contrasteert met andere bloeiwijzen. Andere bloeiwijzen zijn knoppen en bollen, margrietachtige bloemen en pluimen.

Bladvorm en textuur

Bladvormen geven soms iets extra's aan een plant, denk bijvoorbeeld aan het grote Hostablade. Zeker ook als het blad zich pas gaat ontplooien in het voorjaar. Naast de bladvorm kan ook de textuur (structuur) van het blad een keuze zijn om een bepaalde plant aan te schaffen. Mooie textuur komt vaak voor bij schaduwplanten. Denk aan Varens, Hosta, Rodgersia. Plaats planten met een fijne structuur voorin de border en planten met grovere textuur achterin.

Kleuren

Met kleuren kun je prima combineren: harmoniërend of contrasterend. Contrasterende kleuren zijn bijvoorbeeld geel tegenover paars, oranje tegenover blauw en rood tegenover groen. Bij harmoniërende kleuren kan je de warmere kleuren oranje en rood bij elkaar plaatsen. Dat zijn dynamische kleuren, in de plantenwereld kom je ze beperkt tegen. Je kan ook de koelere kleuren blauw en paars bij elkaar zetten. Deze bloeien vooral in het voorjaar: denk aan Vergeet-me-nietje, Campanula of Monnikskap. Een zoete kleur als roze kom je veel in de zomerbloei tegen. Het is een ideale kleur om mee te combineren.

Bronnen

De kunst van het combineren - Marijke Heuff

ECOstyle

Droomplanten - Piet Oudolf

Engelwortel trekt talloze insecten aan